

§. CCCXLV. Indicatis extraordinariis apostolatus juribus ad ordinaria transeamus, quæ in successores apostolorum ob permanentem Ecclesiæ finem derivari debuerunt, ut nempe usque ad consummationem sæculi una esset, sancta, catholica et apostolica.

(a) Quemadmodum unitas a Christo constituta posebat, ut apostoli Petrum tanquam caput totius Ecclesiæ, et universi gregis pastorem, eximia præditum potestate agnoscerent; quam is reipsa exercuit (1); ita non poterant iidem ecclesias per provincias instituere, nisi eadem Petrum tanquam caput respicerent, eidemque subicerentur. Luculentum testimonium præbet epistola viri apostolici et martyris S. Ignatii, episcopi Antiocheni scripta ad Romanos, quam hisce verbis orditur: *Ignatius... Ecclesiæ dilectæ et illuminatæ per voluntatem illius, qui vult omnia, quæ sunt secundum caritatem Jesu Christi Dei nostri: quæ præsidet in loco Romanæ regionis, Deo digna, decentissima, castissima, et præsidens in caritate, Christi habens legem etc.* Posebat eadem unitas, ut causæ graviores, difficiliore, ac ad communem præsertim Ecclesiæ disciplinam pertinentes ab apostolis, multoque magis a successoribus eorundem ad caput et principem Ecclesiæ referrentur; quod factum a Paulo in quæstione de ritu Judaicorum usu animadvertit Petrus de Marca (2). Aliud exemplum ejusmodi relationis extat in causa schismatis paulo post mortem Apostolorum in ecclesia Corinthiorum exorti, atque ad Sedem apostolicam relati (3). Eadem unitas posebat, ut potestas singulorum Episcoporum subordinata esset supremi capitis ac pastoris potestati, a qua in usu jurium et functionum episcopalium intra diocesan pro temporum ratione temperaretur, ac restringeretur; quemadmodum Paulus extraordinaria apostolatus auctoritate potestatem episcoporum Timothei, ac Titi temperavit, ac restrinxit, prohibendo ordinationem bigamorum, ac neophytorum, præscribendo qualitates ordinandorum, leges judiciales, evocando ad se majores natu, id est, episcopos ac presbyteros districtus Ephesini.

(b) Ut Ecclesia sancta esset, et fideles sanctificarentur, necesse erat, ut jus prædicandi doctrinam sanctam, reprobandi ac confundendi errores, dein ut potestas ordinis, ac jus ordinandi, ab apostolis in successores transiret, qui gregem suum doctrina, sacrificio, sacramentorum administratione sanctificare debebant.

(c) Ut catholicæ censerentur particulares Ecclesiæ, quibus apostolorum successores præerant, necesse fuit, ut iidem cum adhærente grege in communione persisterent cum aliis unitate fidei et caritatis conjunctis, omnesque ac singuli velut glutinum sacerdotum, ut Cyprianus inquit, inter se uniti in commune centrum catholicæ

unitatis tenderent. In hunc finem gradus quidam episcopalis jurisdictionis introducti sunt, ut infra dicemus.

(d) Apostolicæ Ecclesiæ conservandæ ratio exigit, ut successores apostolorum, quibus doctrinæ depositum commissum est, de fide ac traditione judicandi potestate, et jure suffragii in conciliis gauderent; utque ipsi operarios, quibus indigent in pascendo grege suo, mitterent, et auctoritate donarent, ceu legitimos ministros ex apostolica origine descendentes. Ad hæc vero ordinaria episcopatus jura exercenda opus est, ut successores apostolorum potestate inspectoria, executoria, legislativa ad regendum ac pascendum gregem pollerent; cui potestati certa subditorum respondet obtemperandi obligatio, ex jure divino proveniens (4).

(1) *Supra* §. CCCXXXIII. (a.) Nil mirum, quod Petrus in personas apostolorum non memoretur judicium et potestatem exercuisse; nam status eorum, qui summa erant præditi potestate, et a fide deficere a Deo eruditi non poterant, a supremæ in Petro jurisdictionis usu eos eximebat; quæ est animadversio Petri de Marca in *diss. de singulari Primatu Petri* n. 5.

(2) *Ibid.* n. VII.

(3) *Constat in Epist. Rom Pontif. Epistola I. S. Clementis ad Corinthios.* Jure quæritur, cur Ecclesia Corinthia ad Romanorum confugerit Ecclesiam seditionis componendæ causa, nisi in ea superius quoddam magisterium et eminentiorem auctoritatem agnovisset; per quam dein pax Corinthiis feliciter revocata est.

(4) Hinc damnata Hussii propositio XV. « Obedientia ecclesiastica est obedientia secundum adinventionem sacerdotum Ecclesiæ, præter expressam auctoritatem scripturarum. »

CAPUT V.

Delineatur hierarchia, et determinatur subjectum potestatis a Christo institutæ, et ad posteros transmissæ.

ARGUMENTUM.

CCCXLVI. Hierarchia ordinis et jurisdictionis.	CCCLVI. Principi Laico non competit potestas sacra.
CCCXLVII. Gradus Ordinum.	CCCLVII. Hypotheses Protestantium de regimine sacro.
CCCXLVIII. Gradus Jurisdictionis.	CCCLVIII. An concilium supra Papam?
CCCXLIX. Origo horum graduum.	CCCLIX. Limites potestatis Pontificiæ, CCCLX. Et episcopalis.
CCCL. Metropolitanani.	CCCLXI. Plenitudo potestatis.
CCCLI. Exarchi, primates, archiepiscopi.	CCCLXII. Forma status et imperii ecclesiastici.
CCCLII. Patriarchæ.	CCCLXIII. An potestas episcoporum immediate a Deo?
CCCLIII. Unitas episcopatus in Ecclesia	
CCCLIV. Claves Ecclesiæ datæ sunt uni et unitati.	
CCCLV. Richerismus.	

§. CCCXLVI.

POTESTAS sacra in Petro et apostolis instituta, atque

ad posteros transmissa duntaxat ea parte adhuc spectata est, qua illa ad jus ecclesiasticum publicum pertinet, sive publica est et rectoria, et velut in apice sacerdotii constituta. Sunt functiones sacræ et ministeria sacra, ad quæ tota episcopalis ordinis dignitate et potestate opus haud est: quæ tamen magnum numerum sacrorum ministrorum poscunt ob ipsam frequentiam et varietatem eorum ministeriorum, et infinitum credentium numerum, quibus eadem ministeria impendenda sunt. Ne igitur multitudine vilesceret dignitas episcopalis, inferiores gradus sacerdotii a Christo fuerunt instituti, atque officia arctioribus constricta limitibus. Cum tamen ob ipsam Ecclesiæ per amplissima locorum regionumque diffusionem non potuerit non ingens summorum sacerdotum, sive episcoporum numerus provenire; proinde factum est, ut inter ipsos inducerentur gradus quidam ac ordines jurisdictionis amplioris aut strictioris, ut sic inferiores ministri per medios, ac medii per superiores in commune unitatis centrum traherentur, atque in id velut confluerent. Duo ergo, cum de subjecto potestatis sacræ generatim agitur, considerare necesse est:

(a) Gradus ordinum episcopatu etiam inferiorum pro peragenda re divina, et obeundis ministeriis sacris, per quæ spiritualis ac privata populi fidelis utilitas et sanctificatio procuratur; quæ est *hierarchia ordinis*.

(b) Gradus jurisdictionis pro regimine publico Ecclesiæ constituti non modo inter supremum pastorem, qui universo gregi præest, et pastores episcopos portionem gregis tenentes; sed etiam inter hos ipsos episcopos jure divino cetera æquales, sed ecclesiastica provisione non æqualibus jurisdictionis et potestatis publicæ exercendæ gradibus distributos, in quo *hierarchia jurisdictionis* sita est.

§. CCCXLVII. *Hierarchia ordinis* ad augustissimum Eucharistiæ mysterium maxime pertinet, pro quo externum ac visibile sacerdotium a Christo institutum est cum potestate consecrandi, offerendi et ministrandi corpus et sanguinem ejus, nec non et peccata dimittendi et retinendi; quemadmodum sacrosancta docet Tridentina synodus. Cum autem divina res sit tam

sancti sacerdotii ministerium; consentaneum fuit, quo dignius et majori cum veneratione exerceri posset, ut in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures et diversi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent. Omnem de hac hierarchia doctrinam sacra synodus sess. XXIII exhibet; cujus hæc sunt præcipua capita:

(a) Sacrificium visibile novæ legis ex divina institutione cum visibili et externo sacerdotio conjunctum est, seu cum potestate consecrandi, offerendi ac ministrandi corpus et sanguinem D. N. J. Ch. nec non cum potestate dimittendi et retinendi peccata.

(b) Ob characterem ordinis sacerdotalis ea potestas non temporaria est, quasi qui rite ordinati sunt, iterum laici effici possent, neque in nudo ministerio prædicandi verbum Dei consistit.

(c) Præter sacerdotium sunt alii ordines majores et minores, per quos velut per gradus quosdam in sacerdotium tendatur. Præcipue ad hierarchicum ordinem pertinent episcopi, qui in apostolorum locum successerunt, et presbyteris superiores sunt: Sacramentum confirmationis conferunt: ministros Ecclesiæ ordinant, atque alia peragere possunt; quarum functionum potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent. Infra sacerdotium de diaconatu ipsæ sacræ literæ apertam faciunt mentionem; et ab ipso Ecclesiæ initio sequentium ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum præcipua ministeria, subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris et Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quamvis non pari gradu. Nam subdiaconatus ad majores ordines a patribus et sacris conciliis refertur, in quibus et de aliis inferioribus frequentissime legitur (1).

(d) Huic jam doctrinæ respondet Canon VI ejusdem sessionis: « *si quis dixerit, in Ecclesia catholica non esse hierarchiam divina ordinatione institutam, quæ constat ex episcopis, presbyteris, et ministris; anathema sit.* »

(e) In ordinatione episcoporum, sacerdotum et ceterorum ordinum nec populi, nec cujusvis sæcularis potestatis et magistratus consensus, sive vocatio, sive auctoritas ita requiritur, ut sine ea sit irrita ordinatio. Ii autem, qui tantummodo a populo aut sæculari potestate ac magistratu vocati et instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, et qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministri, sed fures et latrones per ostium non ingressi, habendi sunt.

(1) S. Cornelius in *Epist. ad Fabium Antiochenum* scripta a. 251. omnes et singulos hosce gradus eodem ordine recenset. Coustant. in *Epist. Rom. Pontif.* pag. 150.

§. CCCXLVIII. Ab ordine hierarchico semper dis-

tinguebantur laici inde a primis Ecclesiae temporibus, quod nec acatholici eruditiores inficiantur (1). Eidem ordini alligatum est jus obeundi functiones sacras, ac sacram in alios exercendi potestatem, secundum diversos gradus ex divina institutione, aut ecclesiastica dispositione determinatos. At ea potestas, quae in alios exercetur, ac *jurisdictio* appellari solet, alia est *pro foro interno* super corpus Christi mysticum, illuminando per doctrinam, purgando ac perficiendo per Sacramenta: alia *pro foro externo* per leges, judicia, poenas. Si igitur de subjecto sacrae potestatis generatim definiendum est, haec videntur capita ejus definitionis posse constitui.

(a) Potestatis sacrae subjectum est Clerus, uti ea potestas versatur tum circa corpus Christi verum, id conficiendo, ministrando, ac circa id ministerium quoddam obeundo; tum circa corpus Christi mysticum per jurisdictionem in foro interno, vel externo.

(b) Jurisdictionis in foro externo pertinentis ad regimen Ecclesiae subjectum et originarius fons ex Christi institutione est episcopatus; sic, ut clerus inferior, etsi admitti possit in usum et exercitium jurisdictionis, totum id ab episcopis habeat, qui proprie *Ecclesiam regentem* efficiunt. Patet id ex constanti et nunquam interrupta praxi Ecclesiae. Omnia enim concilia tam generalia, quam particularia, in quibus jurisdictio pro foro externo maxime exercebatur, a solis episcopis celebrata sunt; neque in iis presbyteri judicarunt, aut definierunt, nisi nomine absentium, aut tanquam consultores aut accepto privilegio; quale cardinalibus non episcopis, et generalibus ordinum regularium concessum est (2).

(c) Papatus sive summus Pontificatus non est sacer ordo ab episcopatu distinctus, sed eminentia jurisdictionis in episcopatu, qua inter episcopos quoad potestatem ordinis aequales unus omnibus ac singulis praecellit, et quidem divina ex institutione, ut esset unum fundamentum Ecclesiae totius, unus supremus pastor, unus, qui reliquos fratres confirmaret.

(d) Potestas ordinis episcopalis a jurisdictione ita separari potest, ut ea manente jurisdictio imminui, augeri, etiam tolli possit: aut vicissim habito ordine quodam, etsi non episcopali, jurisdictio tamen episcopalis queat exerceri. Illud in episcopis contingit, qui renunciarunt loco et dignitati, qui depositi, vel degradati sunt: istuc in episcopis electis et confirmatis, necdum consecratis.

(e) Ad formam divinae institutionis, qua inter episcopos cetera aequales unus potestate praeminet tanquam caput, introductum est

ex ecclesiastica et antiquissima dispositione, ut varii jurisdictionis episcopalis gradus constituerentur; praesertim cum jurisdictio manente aequali ordine esse inaequalis possit. Hinc in episcoporum numero alii metropolitae, primates, exarchi, patriarchae nominati sunt.

(f) Jurisdictio episcopalis vel per singulos episcopos exercetur, vel per caetum aut synodum eorundem majorem aut minorem, ut adeo subjectum istius potestatis aliud *singulare* sit, aliud *commune*. Imo episcopi etsi loco congregati non sint, tamen ob commune officium atque unitatis studium instar unius corporis spectantur, et *Ecclesiae dispersae* nomine veniunt.

(g) Singularitati subjecti non obsunt consilarii, adjutores, vicarii, legati etc. et coadjutores, quos sibi episcopi singuli adsciscunt pro obeundo rite munere suo. Sic Papa adjuvatur in regimine universalis Ecclesiae per cardinales: mittit nuncios, et legatos, et designat vicarios apostolicae sedis: episcopi quoque suos habent vicarios et consilarios.

(1) Bingham Orig. Eccl. l. 1, c. 5.

(2) Jure damnata est A. 1327 propositio IV Marsilii Patavini et Joannis de Janduno, quae ita habebat: « quod omnes sacerdotes, sive sit Papa, sive archiepiscopus, sive sacerdos simplex quicumque, sunt aequalis auctoritatis, et jurisdictionis ex institutione Christi; sed quod unus habet plus alio, hoc est, secundum quod imperator concessit plus vel minus; et sicut concessit, revocare potest. »

§. CCCXLIX. Gradus episcopalis jurisdictionis, excepto primato, dispositioni positivae juris ecclesiastici adscriptissimus. Alii ex jure divino, qua, nescio, ratione ducti derivant: alii ex consuetudine, quam appellat concilium Nicænum I circa patriarchas, uti postea nominati sunt; alii denique ex apostolica traditione eorundem originem arcessunt. Sed consuetudo, ac traditio mere apostolica a dispositione juris ecclesiastici nihil differunt. Consideremus igitur hosce gradus, eorumque jura, et rationes fundamentales, incipiendo ab infimo metropolitanorum gradu.

§. CCCL. Cum ecclesias fundarent apostoli, episcopos a se constitutos certis locis ac finibus alligarunt, intra quos exercerent ordinis ac jurisdictionis potestatem, nullis ex se locorum finibus circumscriptam. At quia doctrinam suam servari integram et illibatam cuperent, ipsique celebriores maxime urbes ac metro-

poles prædicatione apostolica primo pulsassent, unde facilius diffunderetur evangelii lux; hinc episcopus in urbibus constitutos et solertius informatos, aliis dein ejusdem provinciæ episcopis instar normæ, ac cum potestate quadam præpositos volebant, qua eos ad communionem atque unitatem attraherent, et quibuscum de occurrentibus negotiis in commune conferrent. Quæ enim paulo graviora erant, non a singulis, sed collatis sententiis ab universis unius provinciæ episcopis expediebantur. Quam in medium consulendi, mutoque communicandi opportunitatem maxime in causa fuisse reor, cur orbem fidelem in provincias secuerint apostoli, aut certe eorum successores (1). Qua in re partitionem primo secuti sunt, qua civilis imperii corpus in provincias divisum, singulisque provinciis urbes præcipuæ ac matrices seu metropoles sunt attributæ; quo homines ex aliis civitatibus negotiarum et litium causa magno numero confluebant. Plures istiusmodi provinciæ certo tractu positæ *diocesium* nomine veniebant (2), contra ac nos hodie dioceses, seu districtum uni subjectum episcopo nominamus, quem illo tum ævo *paræciam* fuisse dictam accepimus. Tria hoc loco animadvertam ad hanc veteris disciplinæ rationem pertinentia:

(a) Concilium Antiochenum a. 341 celebratum, cujus canones in antiquas compilationes relati, et per omnem Ecclesiam probatissimi visi sunt, Can. 9 in hunc modum decernit: « *per singulas regiones episcopos convenit nosse, metropolitanum episcopum solitudinem totius provinciæ gerere; propter quod ad metropolim omnes undique, qui negotia videntur habere, concurrant. Unde placuit eum et honore præcellere, et nihil amplius præter eum ceteros episcopos agere secundum antiquam a patribus nostris regulam constitutam, nisi ea tantum, quæ ad suam diocesim pertinent; possessionesque subjectas. Unusquisque enim episcopus habet suæ parochiæ potestatem, ut regat juxta reverentiam singulis competentem, et providentiam gerat omnis possessionis, quæ sub ejus est potestate, ita ut presbyteros et diaconos ordinet, et singula suo judicio comprehendat. Amplius autem nihil agere tentet, præter antistitem metropolitanum, nec metropolitanus sine ceterorum gerat consilio sacerdotum* (3). »

(b) Mutata postea civili provinciarum partitione, id quod non raro et politicis ex causis contingebat, non visum est summis pontificibus *ad mobilitatem necessitatum mundanarum Dei Ecclesiam commutari, honoresque aut divisiones perpeti, quas pro suis causis faciendas duxerit imperator* (4).

(c) Tota tamen hæc provinciarum partitio, juriumque metropolitani, ac subjectorum episcoporum distributio ex disciplina pendebat, quæ pro temporum ratione mutationi erat obnoxia. Potestas subjectorum episcoporum quoad causas alicujus momenti haud parum restringebatur; quia in conciliis provincialibus maxime de causis etiam disciplinæ agebatur, quibus servandis singuli episcopi adstringebantur. Subjectio erga metropolitanum juri primi pastoris ac Pontificis Romani derogare nil poterat; cum id ex divina profuatur institutione, illa ex humana dispositione. Ea subjectione imminuta, variisque juribus, quæ a metropolitano aut provinciali concilio exercebantur, ad sedem devolutis apostolicam, episcoporum potestas non restricta, sed ampliata et laxata est, si, ut oportet, res expendatur.

(1) Exempla divisionis Ecclesiæ in provincias, et quidem secundum partitionem civilis imperii hæc afferri ex sacro codice possunt. S. Petrus cum ad Judæos per provincias dispersos atque ad fidem conversos primam daret epistolam, eos secundum provincias nominat: « Petrus apostolus Jesu Christi, electis advenis dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ et Bythinia. » *I. Petr. I, v. 1.* Petrus annuntiato in Judæa evangelio ad eos profectus erat Judæos, qui per provincias imperii Romani dispersi debebant jam inde a destructione templi, vel ex recenti ac secunda dispersione et persecutione, quæ a Judæis a Stephano exacerbatis mota est. *Act. VIII, v. 1.* *Advenas* eos appellat, etsi multi diuturnam in iis regionibus moram egissent, et ob usum græci sermonis hellenistæ appellarentur. At enim Judæi quovis extra Judæam loco se peregrinos existimabant. Hos igitur princeps apostolorum secundum provincias compellat, quarum distributio primis sæculis Ecclesiæ in illis tum regionibus permansit; erat enim provincia Bythinia; ejus metropolis Nicomedia; provincia Cappadociæ; metropolis Cæsarea; provincia Ponti; metropolis Amasea; provincia Asiæ proconsularis; metropolis Ephesus; denique provincia Galatiæ; metropolis Ancyra, cui inscriptam habemus Pauli epistolam ad Galatas. Paulus (*Rom. XV, v. 26.*) *Macedonia et Achaia* nomine exprimit ecclesias earum provinciarum. Titum Cretæ se reliquisse scribit, ut episcopos per civitates constitueret; ubi in Tito metropolitam se videre nonnulli putant, qui per eam provinciam episcopos institueret. Asia proconsularis perexigua tantum pars erat Asiæ minoris, ut geographi appellant; eratque imperii provincia, quo proconsules mittebantur; metropolis, vel civitas matrix Ephesus. Sic enim Ulpianus scribit *l. observare. 4, §. 5. D. de officio proconsulis*: « inter matrices urbes Ephesum primo attingere. » Hanc metropolim cum aliis urbibus sex provinciam efformasse non obscure indicatur *C. 1, v. 11. Apocal.*: « mitte septem ecclesiis, quæ sunt in Asia, Epheso et Smyrnæ, et Pergamo, et Thyatiræ, et Sardis, et Philadelphie et Laodicie. » Quam provinciam instruens Paulus epistolam suam Ephesiis inscripsit, et apud Miletum consistens, convocatis presbyteris Ephesi dixit: « vos scitis, quia a prima die, qua ingressus sum in Asiam etc. » *Act. XX, v. 18.* Simili instituto ad Corinthios scripsit: « Paulus... Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi cum omnibus Sanctis, qui sunt universa Achaia. » *II. Cor. I, v. 1.* Corinthus enim metropolis erat Achaia, ut Thessalonica Macedonia; hinc *I. Thess. IV, v. 10*, fratrum meminit; qui sunt in *universa Macedonia*.

(2) *L. unic. C. ut omnes Judices.*

(3) Antiqua regula, quæ hic memoratur, videtur designare *Canonem 33 Apostolorum*. Patet vero ex hoc canone, regimen publicum; ac potestatem rectoriam in foro externo a solis fuisse episcopis exercitam.

(4) Ita loquitur Innocentius P. I. in *Epist. XXIV*, c. 2. data ad Alexandrum Antiochenum A. 415. vid. Coustant. in *Epist. RR. PP. col. 852*. Decisionem Innocentii laudat Nicolaus I. apud Gratian. c. 1. *Dist. 10*.

§. CCCLI. Superiores dignitate metropolitanis, sed patriarchis tamen, de quibus postea agam, inferiores erant exarchi, primates, aliquando etiam archiepiscopi.

(a) *Exarchi* dicebantur, qui diocesis præerant, sive districtibus plures provincias complectentibus. Trium diocesium mentionem facit concilium Constantinop. I, Can. 2. scilicet Asiaticæ, quam Exarchus Ephesinus; Ponticæ, quam Cæsarensis; et Thraciæ, quam Heracleensis regebat, CPTano patriarchatui paulo post subjecti.

(b) *Primates* vocantur, qui primas sedes episcopales in aliqua natione obtinent; quos Romanus Pontifex tanquam vicarios suos sæpe habebat. Idem nomen variis metropolitanis olim attributum legitur; cum sufficere videretur ad sustinendum nomen primatis, quod quis nulli primati esset subjectus. In Africa per singulas provincias reliquis episcopis præerant primates, instituti non secundum potentiam et dignitatem, sed secundum tempus ordinationis; quibus tamen omnibus præerat archiepiscopus Carthaginensis.

(c) Archiepiscoporum nomen olim erat amplissimum, secundum vim nempe græcæ vocis, quæ principem episcoporum denotat. Justinianus imperator voluit, ut primæ Justinianæ, patriæ suæ, *Antistes non solum metropolitanus, sed etiam archiepiscopus fiat, et ceteræ provinciæ sub ejus sint auctoritate* (1). Hodie plerumque archiepiscopus idem est, ac metropolitanus. Imo sunt nonnulli archiepiscopi, qui non sunt metropolitani, qui scilicet nullum episcopum sibi subjectum habent (2).

(1) *Novell. XI. — (2) Bened. XIV. de Synod. diocæs. L. II, C. IV, n. 3.*

§. CCCLII. Supremum inter episcopos gradum, primati tamen universali subjectum tenent patriarchæ, quorum dignitas multo ante, ac nomen invaluit. Id enim in publicis monumentis ante concilium Chalcedonense non reperitur fuisse in usu. In eo autem concilio A. 451, actione II, dioceseon exarchi *patriarcharum* nomine compellantur, et Leo pontifex Romanus eo præ ceteris elogio insignitur tum in acclamationibus patrum action. I, tum in epistolis Alexandrinorum productis

act. III. Primas tres sedes patriarchales S. Petrus instituisse creditur, Romanam, Alexandrinam et Antiochenam, dum iis sedibus præter episcopalem ordinariam jurisdictionem, ampliorem in episcopos aliarum provinciarum inspiciendi, ordinandi ac judicandi potestatem attribuit (1), haud dubie ob temporalem etiam dignitatem istarum urbium; Roma enim orbis domina erat, Alexandria Ægyptiaci regni princeps, et Antiochia orientis regina. Non id volebat Petrus, ut splendore urbium coruscaret dignitas episcopalis; sed ut ob celebritatem urbium citius diffunderetur veritas Evangelii, et episcopi ab hisce patriarchis ordinati ad primarias hasce sedes recurrere majore cum decore possent, et promptiore studio vellent. De hisce patriarchalibus sedibus canonem VI concilii Nicæni viri eruditissimi intelligunt, et contra pravas Protestantium interpretationes vindicant (2). Accessit postea patriarcha Constantinopolitanus, invitis multumque refragantibus pontificibus Romanis, haud dubie exitium orientalis Ecclesiæ inde enasciturum præsentientibus. Demum et Hierosolymitanus episcopus, qui sola honoris prærogativa antea gaudebat, patriarchalem potestatem et jurisdictionem nactus est in concilio Chalcedonensi act. VII. Posterioribus temporibus patriarchæ titulus concessus est quibusdam eminentioribus episcopis, qui aliam tamen non habent jurisdictionem, quam obtinere solent primates. Tales sunt Vene-tus, Indicus, Lusitanus. Aquileiensis patriarchatus sub Benedicto XIV extinctus fuit. Alii ex ruinis patriarchatum orientalium enati sunt, uti Armenorum, Cophtorum, Ruthenorum. Ad perspiciendam in hac re politiam sacram, finemque in differentiis graduum episcopaliū propositum accuratius cognoscendum annotare juvat sequentia:

(a) Ordinationes et causæ episcoporum simplicium ad metropolitanum maxime pertinebant: at metropolitanorum ordinationes et causæ ad Exarchos vel patriarchas; horum denique causæ ad pontificem Romanum et primatem universalem, qui idem patriarcharum ordinationes eatenus confirmabat, ut, si communionem electi pa-

triarchæ respueret, electio legitima non censeretur. Hinc Bonifacius I. A. 422 in hunc modum ad Rufum et episcopos Illyrici scripsit : *clementissimæ recordationis princeps Theodosius Nectarii ordinationem propterea, quia in nostra notione non esset, habere non existimans firmitatem, missis e latere suo aulicis cum episcopis firmitatem huic a sede Romana dirigi regulariter depoposcit, quæ ejus sacerdotium roboraret* (3). Ac S. Leo ad imperatorem Martianum de Anatolio primum post Romanam Sedem locum ambiente scripsit : *satis sit prædicto, quod vestræ pietatis auxilio, et mei favoris assensu, episcopatum tantæ urbis obtinuit* (4).

(b) In concilio Lateranensi IV sub Innocentio III renovata sunt privilegia et jura veterum et majorum patriarchalium sedium post Romanam hoc ordine, scilicet Constantinopolitanæ, Alexandria, Antiochenæ, et Hierosolymitanæ, cauteque provisum est, ut communio atque unitas cum Sede Romana tanquam Catholicæ unitatis centro conservaretur, aptisque mediis foveretur. Dispositio ejus concilii extat L. V Decretalium tit. 33 de privilegiis. c. 23 (5).

(c) Ad normam igitur divinæ institutionis, qua inter apostolos cetera æquales unus electus est, qui instar capitis emereret, hi etiam episcopalis jurisdictionis gradus jure humano, ut quidem puto, adinventi sunt ; id, quod eleganter expressit S. Leo hisce verbis : *de qua forma episcoporum quoque est orta distinctio, et magna ordinatione provisum est, ne omnes sibi omnia vindicarent, sed essent in singulis provinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia, et rursus quidam in majoribus urbibus constituti sollicitudinem susciperent ampliorem, per quos ad unam Petri Sedem universalis Ecclesiæ cura conflueret, et nihil usquam a suo capite dissideret* (6).

(1) Vid. S. Gregor. M. L. VI. Epist. 37. de tribus patriarchalibus sedibus, ubi de eminentia Romanæ Sedis pari modestia, ac fiducia disserit.

(2) Conf. Bened. XIV. de Synodo diocesana L. II, C. II Confutata a Sirmundo Jacobi Gothofredii et Claudii Salmasii assertionem recoquere non erubuit Pfaffius. Conf. Dissertation. Joan. Petri. Banniza de vera religionis libertate. Thesaur. T. III, n. XIII.

(3) T. I. Epist. RR. PP. Coust. col. 1043. ep. XV.

(4) Epist. 106. Edit. Venet.

(5) Hunc etiam canonem approbante concilio generali editum acerbis, ut solet, atque invidia in sanctam Sedem plenis observationibus non illustrat, sed obscurat Van Espen, vix ut sine stomacho legi a viro æqui amante possit. Enimvero talia cum lego apud hunc auctorem, illius effati sæpius venit in mentem : *muscæ morientes perdunt suavitatem unguenti. Eccl. X, v. 1.*

(6) Epist. 14.

§. CCCLIII. Sunt igitur episcopi, metropolitæ seu archiepiscopi, exarchi, primates, patriarchæ, omniumque episcoporum episcopus, et pastor pastorum, et pater

patrum, successor Petri et vicarius Christi, summus pontifex, penes quos potestas Ecclesiæ rectoria publicaque residet. Uti vero, qui metropolita, idem episcopus est ; qui patriarcha, idem metropolita, idemque episcopus ; sic summus pontifex, et pastor pastorum, seu Ecclesiæ universalis, idem patriarcha est totius occidentis, idem primas Italiæ, idem metropolita Romanæ provinciæ, idem denique episcopus est dioceseos Romanæ. Superior enim dignitas non suppressit, sed elevat inferiorem. Cum in sancta Ecclesia, quam Christus acquisivit sanguine suo, maxime utique fœcundo, multa sit messis, quæ operarios poscit, multæque sint oves, quæ Christi vocem audiunt, necesse erat, ut de magno provideretur operariorum et pastorum numero. Quomodo ergo, inquis, unus est episcopus, tanquam subjectum sacræ potestatis a Christo institutæ in Ecclesia ? pervulgata hæc erat apud antiquos patres loquendi ratio : *Unus episcopus unus episcopatus est in catholica* ; sic enim, qui nominarent, Ecclesiam Christi denotabant : unus Dominus, unum baptisma, unus episcopus, unus episcopatus in Ecclesia Catholica. Istud igitur explicandum est, ut de subjecto hierarchicæ potestatis notio quædam concipiatur ; est sane hæc unitas in divinis mysteriis numeranda, citiusque animo comprehendi, quam verbis explicari potest. Sic tamen quantum necesse est, et in promptu habemus, videtur statuendum :

(a) *Divisus est Christus ?* quærebat doctor gentium Paulus ; *numquid Paulus crucifixus est pro vobis ? aut in nomine Pauli baptizati estis* (1) ? Sic nempe quærendum erat, cum Corinthii ea ex causa scinderentur, ac inter se dividerentur, quod diversos ministros unius Christi, non unum Christum Dominum ac Servatorem, et Pastorem animarum spectarent. Atqui exercentes potestatem sacram *sic existimet homo ut ministros et dispensatores mysteriorum Dei* (2). Atque id quidem, si potestatem et functiones ordinis episcopalis spectemus, ita perspicuum mihi videtur, ut nihil magis.

(b) Si episcopatus spectatur non quoad potestatem in corpus Christi verum, sed mysticum, id est, quoad potestatem pascendi per doctrinam et regendi per leges ac judicia, is unus est in origine, ter-